

Proč se mi to měření zotavení nezdá...



13. 11. 2024
Martin Fojtíček



2 důvody, proč se mi měření zotavení nezdá...

1. Život není nomotetický
2. Naděje jde proti měřitelnosti



„nomotetický“ a „idiografický“

Je tématem mj. teorie vědy už stovky let.

Nomotetický (statický)

„Kniha přírody je psána jazykem matematiky“, „co jde změřit, změřit, a co změřit nejde, to učinit měřitelné“. „Jazyk jako mřížka...“

Ta a ta nemoc není „nic, než“ ...

... kvantitativní výzkum, statistika, evidence based, ... slovníky

Idiografický (dynamický)

Život je příběh. Jedinečnost každého z nás je zdrojem naší hodnoty. Svaté (ani peery) nemáme napodobovat, ale následovat.

Pomohlo mi, když...

... kvalitativní výzkum, svědectví, příběhy (vzory?)

Má být péče o duševní zdraví nomotetická nebo idiografická?

- Medicína (i sociální práce) tíhne k tomu se chovat jako věda (je nomotetická)
- Péče o duševní zdraví jako „pomáhající profese“ otvírá prostor pro idiograficitu. (Válek)
- Smířlivé modely „komplementarity“ je třeba pečlivěji popsat:
 - V čem máme být nomotetičtí, „vědečtí“, ...
 - V čem máme být pomáhající, „lidští“, ...

Specifika zotavení

s ohledem na poskytovatele péče

Nejsme „dealeři“ zotavení

Zotavení zažívají lidé s duševním onemocněním přímo na sobě. Není to něco, co jako poskytovatelé služeb můžeme svým klientům poskytnout. Můžeme je na cestě k jejich zotavení jen podporovat.

Zotavení je pro každého jiné

Cesta ke zotavení je pro každého jiná a pro každého jedinečná. Služba zaměřená na zotavení se proto nedá popsat jako recept na jídlo do kuchařky.

podle Mike Slade 100 Ways to Support Recovery



Naděje

Zotavení se opírá o naději (jakkoli pečlivější interpretace často kulhají).

Fools' hope (naděje bláznů)?

https://youtu.be/Y0S_MebzyzQ



Naděje vs. pravděpodobnost

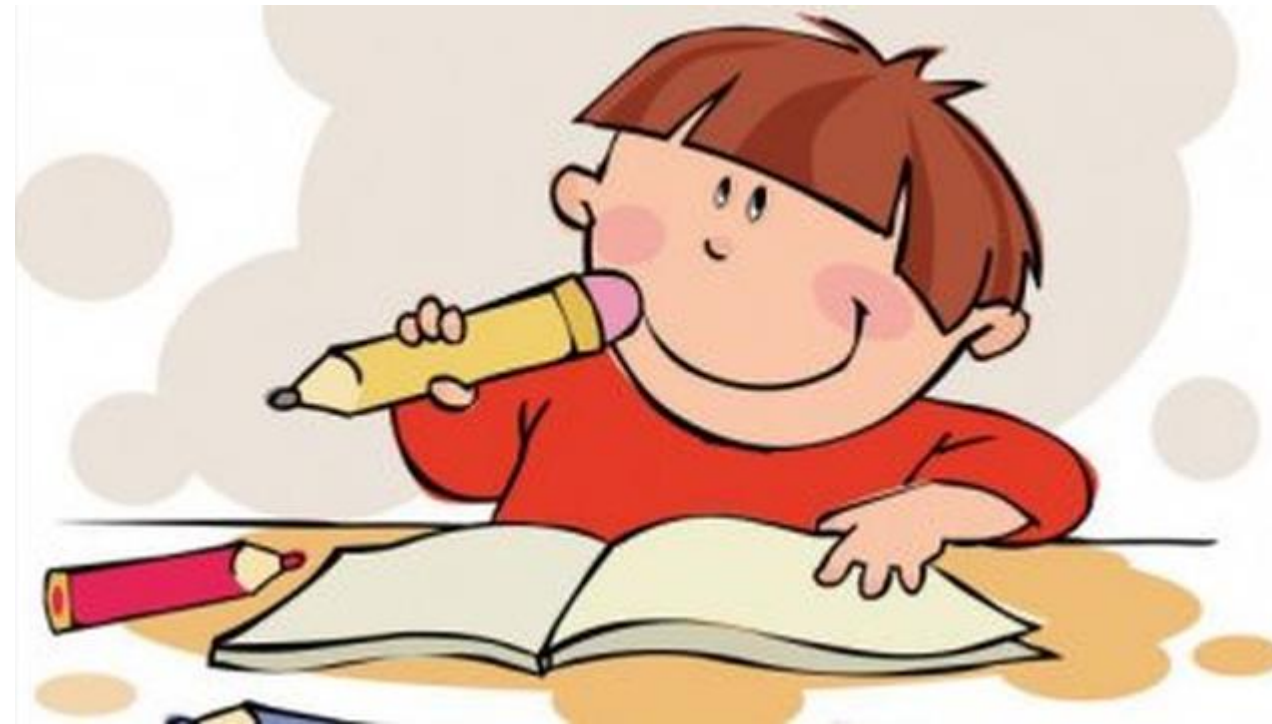
Pacient A má nemoc, ze které se uzdraví s pravděpodobností 50% (uzdraví se jeden ze dvou).

Pacient B má nemoc, ze které se uzdraví s pravděpodobností 5% (uzdraví se jeden z dvaceti).

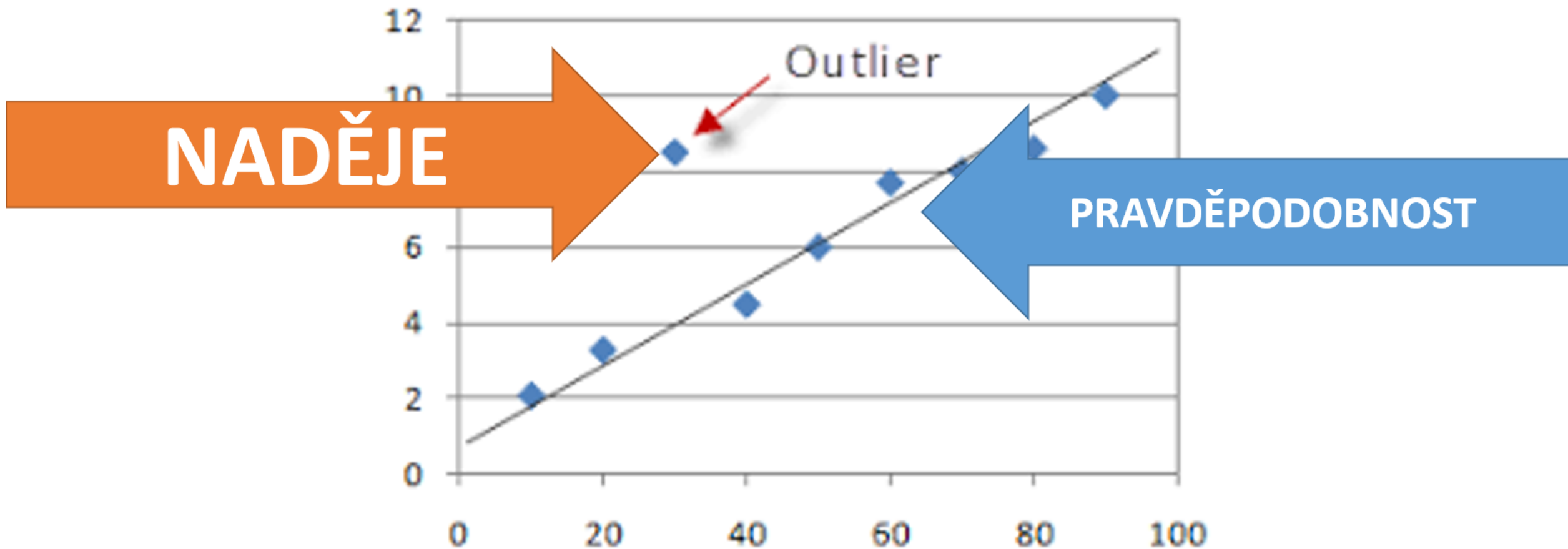
Oba ale mají naději, že se uzdraví.

Kdo z nich má naději větší?

- a) Pacient A*
- b) Pacient B*
- c) Mají oba stejnou*
- d) Je to jinak ...*



Pravděpodobnost a naděje



Naděje vs. pravděpodobnost

Probability hope

„je to tři ku jedné“

„nemusí to vyjít,
nesmíte se k tomu tolik upínat“

Possibility hope

„když se uzdravil X, proč bych se nemohl
uzdravit taky?“

„co ještě můžeme udělat?“

Naděje jako positive bias

Tři přesvědčení:

- 1) Moje osoba je v tomto vesmíru důležitější, než doopravdy je.
- 2) Mám věci pod kontrolou víc, než to ve skutečnosti je.
- 3) Moje budoucnost bude lepší, než doopravdy bude.

„margin of illusion“

... kdo to má, je „normální“

... kdo to nemá (tzn. vidí situaci „reálněji“),
vykazuje symptomy středně těžké deprese

*Taylor, Brown: Illusion and Well-Being:
A Social Psychological Perspective
on Mental Health, 1988*



Naděje a smysl

Václav Havel



**Naděje je
stav ducha,
který dává smysl
našemu životu.**

Václav Havel

Naděje jako „přesto“

NADĚJE NENÍ
TO PŘESVĚDČENÍ,
ŽE NĚCO
DOBŘE DOPADNE,
ALE JISTOTA,
ŽE MÁ NĚCO SMYSL –
BEZ OHLEDU NA TO,
JAK TO DOPADNE.
VÁCLAV HAVEL

Naděje a vědecký postoj (evidence-based)

„Když se uzdravil i jen jediný pacient (ten „outlier“), proč já nemůžu být druhý?“

1. Je to racionální postoj?
2. Je to „vhodný“ (dobrý, doporučeníhodný, ...) postoj?

Tzn.

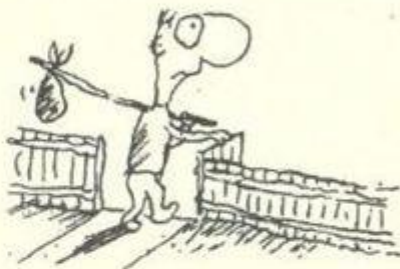
1. Chceme, aby pacienti měli naději a čerpali z ní?
2. Podporujeme profesionály, aby v tom pacienty podporovali?
3. Budeme to platit?

KUDY SE TAM JDE

Jděte na konec
cesty, až najdete
branku.



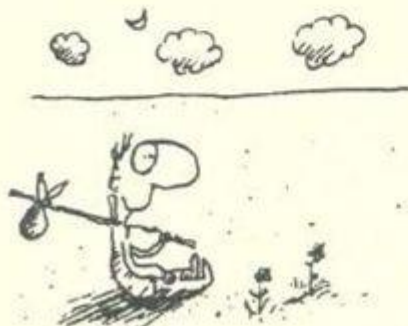
Projděte brankou
a vezměte to
přímo k obzoru.



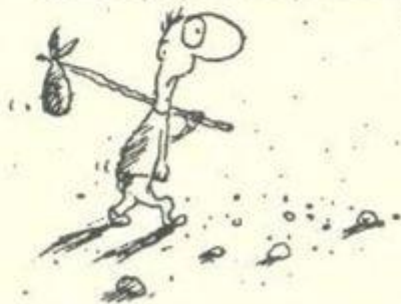
Jděte pořád
k obzoru.



Občas si sedněte
a odpočíte.



Pořád ale jděte.
Zkrátka jděte a jděte.



Jděte, dokud
můžete.
Tudy se
tam jde.



Leunig